

บทที่ 7

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ความสนใจ บทบาททางการเมือง ความมุ่งหวัง และโลกทรรศน์ของนิสิต พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ให้ความสนใจ ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมต่างๆในมหาวิทยาลัย นิสิตคณะรัฐศาสตร์ ให้ความสนใจเข้าร่วมในชมรมต่างๆมากกว่านิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ไปใช้สิทธิในการออกเสียงเลือก กรรมการบริหารองค์การนิสิตมากกว่า นิสิตคณะรัฐศาสตร์ ให้การสนับสนุนพรรคสุภาพประชาชน ซึ่งเป็นพรรค ที่มั่นนโยบายค่อนข้างจะเป็นพวกหัวก้าวหน้า ต้องการเปลี่ยนแปลงระเบียบประเพณีเก่าๆ แตกต่างจากนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ ให้การสนับสนุนพรรคอนุรักษ์สุภาพมากกว่า

ความสนใจในค่านิยมมวลชน นิสิตส่วนใหญ่สนใจต่อการอ่านหนังสือพิมพ์ ค่ายการอ่านทุกวันเฉพาะ เรื่องที่สนใจ มากกว่าจะอ่านทุกวันอย่างละเอียดทุกเรื่อง นิสิตส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย เพราะถือเอาข่าวการเมือง เป็นสิ่งสำคัญเหนือกว่าข่าวอื่น รองลงมานิสิตคณะรัฐศาสตร์ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ สยามรัฐ ในขณะที่นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากกว่าฉบับอื่น

บทบาททางการเมือง นิสิตส่วนใหญ่แสดงความสนใจทางการเมือง ในการมีส่วนร่วมในการเดิน ขบวนเรียกร้องหรือประท้วงในกรณีต่างๆ โดยทั่วไปแล้วนิสิตคณะรัฐศาสตร์ มีส่วนร่วมในการเดินขบวนน้อยกว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ สาเหตุเนื่องมาจากมีนิตินิยม เป็นจำนวนมากกว่า การเดินขบวนบางกรณี เช่น วันมหาวิปโยค เป็นการเสี่ยงอันตราย ไม่ปลอดภัยต่อการที่นิตินิยมจะเข้าร่วมด้วย แต่ถ้าเป็นในกรณีรุนแรงค ทางการเมือง เช่น การเดินขบวนต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จะมีส่วนร่วมในการเดินขบวนสูงกว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในการไปฟังการหาเสียงเลือกตั้ง และการไปใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง พบว่า นิสิตคณะรัฐศาสตร์ไปมากกว่านิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในค่านิยมสนับสนุนพรรคการเมือง นิสิตส่วนใหญ่ให้การ สนับสนุนพรรคพลังใหม่ รองลงมานิสิตคณะรัฐศาสตร์ ให้การสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ ร้อยละ 30.1 เปรียบ เทียมกับร้อยละ 22.8 ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์

ความมุ่งหวังและโลกทรรศน์ของนิสิต นิสิตส่วนใหญ่มีปรัชญาในการทำงานและการดำเนินชีวิต ค่ายการยึดถือการมีความนึกคิดของตนเอง เป็นอิสระ รองลงมา นิสิตคณะรัฐศาสตร์ เน้นในค่านิยมซื่อสัตย์ และภาระต่อครอบครัวกับความทะเยอทะยานในการทำงาน เพื่อความสำเร็จของชีวิต ในขณะที่นิสิตคณะ วิศวกรรมศาสตร์ ถือเอาความซื่อสัตย์และภาระต่อครอบครัวกับการช่วยเหลือเพื่อนฝูง เป็นสิ่งสำคัญ

เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นิสิตส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะทำงานอิสระของตนเอง ความแตกต่างในการเลือกอาชีพ นิสิตคณะรัฐศาสตร์ มุ่งหวังที่จะมีอาชีพรับราชการพลเรือน ส่วนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ต้องการที่จะเขาทำงานในรัฐวิสาหกิจเป็นส่วนใหญ่

เกี่ยวกับกานศาสนา นิสิตส่วนใหญ่ประสงค์จะบวชเป็นพระ เมื่อจบการศึกษาแล้ว มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย สำหรับทัศนคติในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม นิสิตคณะรัฐศาสตร์ มีจำนวนผู้ประสงค์จะบวชพระน้อยกว่านิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ทศกัณฐ์เรื่องพระสงฆ์นำหน้าในการเดินขบวนของชาวนา ปรากฏว่า นิสิตคณะรัฐศาสตร์ ไม่เห็นควยอย่างย้ง มากกว่านิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ และเป็นไปในทำนองเดียวกันกับคำตอบในเรื่องการมาชุมนุมของยุวสงฆ์ในกรณีพระพิมลธรรมา

ทัศนคติต่อการเมือง นิสิตส่วนใหญ่เห็นควยกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันว่ามีเหมาะสมกับสภาวะทางการเมืองในปัจจุบัน ส่วนนิสิตที่ไม่เห็นควย ให้ทัศนคติต่อประเด็นต่างๆของการที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญไว้ว่า ไม่เห็นควยอย่างย้ง ตลอดจนที่จะให้เพิ่มอำนาจของวุฒิสภา และการให้พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาจากวุฒิสภาวุฒิสภามีได้เป็นข้าราชการประจำ แต่มีความเห็นควยกับประเด็นที่จะให้ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้โดยตรง

ความเห็นเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเรื่องของการรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำนั้น นิสิตเห็นว่า มีประมาณเพียงครึ่งหนึ่งของผู้แทนราษฎรที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเห็นว่า จะมีเพียงส่วนน้อยของผู้แทนราษฎรเท่านั้น ที่จะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ต่อประชาชน ทัศนคติในเรื่องดังกล่าว มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยระหว่างนิสิตคณะรัฐศาสตร์กับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์

ทรรศนะต่อการประเด็นการเลือกนายกรัฐมนตรีจำเป็นตอง เป็นผู้มาจากผู้แทนราษฎรนั้น นิสิตส่วนใหญ่เห็นควยอย่างย้ง แต่ไม่เห็นควยต่อประเด็น การแต่งตั้งรัฐมนตรี จำเป็นตอง เป็นผู้มาจากผู้แทนราษฎร นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ คัดค้าน ไม่เห็นควยรุนแรงมากกว่านิสิตคณะรัฐศาสตร์ ส่วนทรรศนะต่อวิถีการเนืองของไทยในอนาคต นิสิตคณะรัฐศาสตร์ เห็นว่าจะเป็ประชาธิปไตยในแบบลุ่มลูกคูกคูลาน ส่วนในความเห็นว่าจะเป็ประชาธิปไตยที่แท้จริงมากขึ้นนั้น นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ เห็นควยมากกว่านิสิตคณะรัฐศาสตร์

ทรรศนะเกี่ยวกับปัญหาสำคัญของประเทศ นิสิตส่วนใหญ่ถือว่าปัญหาการว่างงาน มีความสำคัญอย่างย้ง และมีทัศนคติที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ระหว่างนิสิตคณะรัฐศาสตร์และนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ และเห็นว่าระบบการเมืองของไทยภายหลังการเลือกตั้ง จะแกปัญหาดังกล่าวได้แต่เพียงบางส่วนเท่านั้น ในเรื่องนี้ นิสิตคณะรัฐศาสตร์ มีความเห็นว่าแกปัญหาต่างๆได้น้อยที่สุด มีร้อยละ 24.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 17.1 ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์

ทรรณะเกี่ยวกับการช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา นิสิคส่วนใหญ่ ไม่เห็นควยว่าสหรัฐอเมริกา
ทำไปควยควมบริสุทธิใจ นิสิคคณะรัฐศาสตร์ มีทัศนคติที่แตกต่างจากนิสิคคณะวิศวกรรมศาสตร์ กล่าวคือ
ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง ร้อยละ 44.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 57.1 ตามลำดับคณะ เกี่ยวกับการมีฐานทัพ
ของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย นิสิคส่วนใหญ่ เห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีทหารอเมริกันเข้ามาทำควมเสียหาย
ทอชนมธรรมเนียมประเพณีของไทยเป็นอันมาก นิสิคคณะรัฐศาสตร์ เห็นควยอย่างยิ่ง ร้อยละ 45.2 เปรียบเทียบ
กับร้อยละ 54.5 ของนิสิคคณะวิศวกรรมศาสตร์

การมีความสัมพันธ์กับจีนแดง นิสิคส่วนใหญ่เห็นว่า นโยบายที่คอยๆมีการติดต่อกันที่ไชยู่ไปปัจจุบันคือยู่แล้ว
นิสิคคณะรัฐศาสตร์ เห็นว่าควยจะมีความสัมพันธ์กับจีนแดงทันที เพียงร้อยละ 16.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ
38.3 ของนิสิคคณะวิศวกรรมศาสตร์ แสดงให้เห็นอิทธิพลปัจจัยภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัวจีน ซึ่งมีอยู่
เป็นจำนวนมากในหมู่นิสิคคณะวิศวกรรมศาสตร์ ได้เป็นอย่างดี ทรรณะเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้คนไทยกลายเป็น
ผู้ก่อการร้าย นิสิคส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากสาเหตุ การถูกกดขี่รังแกจากขาราชการ เป็นสาเหตุที่สำคัญมาก
ถึงร้อยละ 98.5 นิสิคคณะรัฐศาสตร์และนิสิคคณะวิศวกรรมศาสตร์ ต่างก็มีทัศนคติที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย
ในสาเหตุดังกล่าวนี้

ทัศนคติต่อปัญหาสังคมเศรษฐกิจ ความรู้สึกต่อปัญหาขานา ในการเดินขบวนเรียกร้องสิทธิของขานา
นิสิคส่วนใหญ่เห็นควย และมีความเห็นว่ารัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้ให้ความช่วยเหลือขานาจริง เป็นไป
ควมควมเรียกร้องของขานาเป็นส่วนใหญ่ การปฏิรูปที่ดินโดยเฉพาะการบังคับซื้อที่ดินจากนายทุนที่ดินมา
จัดสรรให้ขานา และการจำกัดขนาดการครอบครองที่ดิน เป็นสิ่งที่ควยกระทำอย่างยิ่ง ทรรณะต่อปัญหาขานา
ดังกล่าว นิสิคคณะวิศวกรรมศาสตร์ จะมีความเห็นควยคอประเด็นต่างๆที่ถามสูงกว่านิสิคของคณะรัฐศาสตร์

ปัญหากรรมกร นิสิคเห็นว่าอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำวันละ 25 บาทนั้นเหมาะสมก็แล้ว มีความแตกต่าง
ของทัศนคติระหว่างนิสิคทั้งสองคณะ นิสิคคณะรัฐศาสตร์ เห็นว่าเหมาะสมก็แล้ว ร้อยละ 79.1 เปรียบเทียบกับ
ร้อยละ 53.5 ของนิสิคคณะวิศวกรรมศาสตร์ การหยุดงานของกรรมกรเพื่อเรียกร้องสิทธิต่างๆ นิสิคส่วนใหญ่
เห็นว่ากรรมกรส่วนใหญ่มีเหตุผลสมควรที่จะกระทำ และเห็นว่าสาเหตุที่สำคัญของการหยุดงาน เกิดจากค่าจ้าง
แรงงานไม่สมคูลย์กับค่าครองชีพ ดังนั้นนโยบายเศรษฐกิจของไทย นิสิคมีทรรณะว่าควยจะใช้แบบสังคมนิยมอน
ควยการให้รัฐเข้ามาประกอมวิสาหกิจให้มากกว่าที่ไชยู่ไปปัจจุบันอีกมาก ซึ่งความเห็นในเรื่องนี้ นิสิคคณะรัฐศาสตร์
เห็นควยร้อยละ 32.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 41.9 ของนิสิคคณะวิศวกรรมศาสตร์

ส่วนการมาลงทุนของต่างชาติ นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าไทยได้รับประโยชน์ในทางเศรษฐกิจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น การเปิดโอกาสให้ต่างประเทศเข้ามาลงทุนทางอุตสาหกรรม ควรจะได้เปิดโอกาสให้ทุกประเทศได้มาลงทุนเท่าเทียมกัน ไม่ควรจะกีดกันประเทศใดประเทศหนึ่ง ในเรื่องนี้ นิสิตคณะรัฐศาสตร์มีความเห็นที่แตกต่างกับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ กล่าวคือ ร้อยละ 46.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 53.3 ตามลำดับ

ปัญหาเศรษฐกิจระหว่างไทยกับญี่ปุ่น นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่า ญี่ปุ่นได้มาลงทุนในประเทศไทยมากเกินไป ในอนาคตควรจะได้ส่งเสริมให้ญี่ปุ่นมาลงทุนทางอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในเมืองไทยเฉพาะในบางเรื่องเท่านั้น นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความเห็นคัดค้านในเรื่อง ไม่ควรส่งเสริมให้ญี่ปุ่นมาลงทุนรุนแรงกว่านิสิตคณะรัฐศาสตร์ กล่าวคือ ร้อยละ 40.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.9 ตามลำดับ ทรรศนะต่อการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น ซึ่งนิสิตนักศึกษาได้จัดให้มีสัปดาห์ต่อต้านการซื้อสินค้าญี่ปุ่นเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2515 นั้น นิสิตส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์มีทัศนคติในการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นมากกว่านิสิตคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งแสดงว่ามองกันในด้านเศรษฐกิจ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์จะมีความคิดในแบบพวกหัวก้าวหน้ารุนแรงกว่านิสิตคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งจะพิจารณาประเด็นปัญหาต่างๆ ในด้านการเมือง

ปัจจัยทางกายประชากร

เพศ พบว่านิสิตชาย มีทัศนคติที่แตกต่างไปจากนิสิตหญิง นิสิตชายส่วนใหญ่มีทัศนคติ ในแบบพวกหัวก้าวหน้ามีความเห็นรุนแรงมากกว่านิสิตหญิง ซึ่งมีทัศนคติในแบบพวกหัวเก่า มีความกลัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมมากกว่านิสิตชาย เพศจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของนิสิตมาก นิสิตรัฐาที่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 93 คน ประกอบด้วยนิสิตชาย 52 คน นิสิตหญิง 41 คน เมื่อนิสิตชายมีจำนวนมาก ความเห็นของนิสิตรัฐาในบางประเด็น จึงมีแนวโน้มไปในแบบที่มีความคิดอย่างพวกหัวก้าวหน้า ทัศนคติคือปัญหาการเมือง มีหลายเรื่องที่มีความเห็นแตกต่างกันระหว่างนิสิตชายและนิสิตหญิง ทรรศนะต่อปัญหาวิถีการเมืองของไทยในอนาคต นิสิตชายคณะรัฐศาสตร์ มีความเห็นว่า จะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ร้อยละ 23.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 17.1 ของนิสิตหญิง แสดงว่านิสิตหญิงมีความมั่นใจต่อประเด็นดังกล่าวน้อยกว่านิสิตชาย หรือเมื่อพิจารณาทัศนคติต่อปัญหาสังคมเศรษฐกิจ ในเรื่องเกี่ยวกับรัฐควรจะเข้ามาประกอบวิสาหกิจให้มากกว่าปัจจุบันอีกมาก นิสิตรัฐาชายมีร้อยละ 46.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 14.6 ของนิสิตหญิง หรือในประเด็นต่อการเปิดโอกาสให้ประเทศต่าง ๆ มาลงทุนประเภทอุตสาหกรรมเท่าเทียมกัน ปรากฏว่านิสิตชายสนับสนุนร้อยละ 57.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 31.7 ของนิสิตหญิง แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในความคิดความเห็นของนิสิตชายกับนิสิตหญิง อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปแล้วอาจกล่าวได้ว่า นิสิตหญิงจะมีทัศนคติในแบบที่เป็นพวกหัวเก่ามากกว่านิสิตชาย

ภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัว พบว่ามีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของ นิสิต นิสิตที่มีภูมิหลังจีน มีความคิดเห็นแบบหัวก้าวหน้ารุนแรงกว่านิสิตที่มีภูมิหลังชาวไทย ความสนใจ บทบาททางการเมือง ความมุ่งหวัง และโลกทรรศน์ ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันไป เช่น เรื่องการเลือกอาชีพเมื่อจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย นิสิตส่วนใหญ่เลือกเอาการทำงานเป็นอิสระของตนเอง นิสิตที่มีภูมิหลังชาวไทย มีจำนวนเพียงร้อยละ 33.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 43.1 ของนิสิตที่มีภูมิหลังจีน หรือในทรรศนะต่อการจะบวชเป็นพระเมื่อจบการศึกษา นิสิตที่มีภูมิหลังชาวไทย ประสงค์จะบวชถึงร้อยละ 55.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 29.6 ของนิสิตที่มีภูมิหลังจีน ในด้านทัศนคติต่อการเมือง โดยเฉพาะความเห็นเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์กับจีนแดง ไม่ว่านิสิตรัฐฯ หรือนิสิตวิศวะ ที่มีภูมิหลังจีน จะมีความต้องการให้มีความสัมพันธ์กับจีนแดง โดยทันที กล่าวคือ นิสิตรัฐฯ ที่มีภูมิหลังชาวไทย มีร้อยละ 8.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.0 ของนิสิตที่มีภูมิหลังจีน หรือในกลุ่มนิสิตวิศวะ ที่มีภูมิหลังชาวไทย มีร้อยละ 17.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 38.3 ของนิสิตที่มีภูมิหลังจีน เป็นต้น ในปัญหาเศรษฐกิจสังคม ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น นิสิตที่มีภูมิหลังจีน จะมีความเห็นว่าญี่ปุ่นได้มาลงทุนในเมืองไทยมากเกินไป กล่าวคือ นิสิตที่มีภูมิหลังชาวไทย มีร้อยละ 63.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 71.6 ของนิสิตที่มีภูมิหลังจีน นอกจากนี้ยังมีความเห็นในทางคัดค้านรุนแรง ต่อการที่จะส่งเสริมให้ญี่ปุ่นได้มาลงทุนทางอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นในเมืองไทย กล่าวคือ นิสิตที่มีภูมิหลังชาวไทย เห็นว่าไม่ควรส่งเสริมญี่ปุ่นเพียงร้อยละ 28.1 แต่นิสิตที่มีภูมิหลังจีน มีถึงร้อยละ 41.2 ในความเห็นเกี่ยวกับการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นเช่นกัน นิสิตที่มีภูมิหลังจีน สนับสนุนให้มีการต่อต้านมากกว่านิสิตที่มีภูมิหลังชาวไทย กล่าวคือ มีจำนวนร้อยละ 39.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.0 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแล้ว อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า ภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างในทางทัศนคติที่มีต่อปัญหาต่างๆ นิสิตวิศวะ ที่มีภูมิหลังจีนมีจำนวนมากกว่านิสิตที่มีภูมิหลังชาวไทย กล่าวคือ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 105 คน ประกอบด้วย นิสิตที่มีภูมิหลังชาวไทย จำนวน 47 คน นิสิตที่มีภูมิหลังจีน จำนวน 58 คน จึงเป็นสาเหตุได้ประการหนึ่ง ที่มีอิทธิพล ทำให้ นิสิตวิศวะส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อปัญหาเศรษฐกิจสังคม ในแบบที่เป็นพวกหัวก้าวหน้า มีความเห็นรุนแรงกว่านิสิตคณะรัฐศาสตร์

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

รายได้ของครอบครัว พบว่านิสิตที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำ มีทัศนคติแบบหัวรุนแรง ก้าวหน้า นิสิตที่ครอบครัวมีรายได้สูง มีทัศนคติแบบหัวเก่า ไม่นิยมการเปลี่ยนแปลง จากการศึกษาทัศนคติต่ออัตรา ค่าจ้างแรงงานชั้นต่ำวันละ 25 บาท นิสิตที่มีรายได้ต่ำ มีความเห็นว่าเป็นอัตราที่เหมาะสมแล้ว ร้อยละ 71.๐ เปรียบเทียบกับร้อยละ 62.2 ของนิสิตที่มีรายได้สูง แสดงว่านิสิตที่มีรายได้ต่ำ ให้ความสำคัญ และเข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของกรรมกรมากกว่า ทรรศนะต่อเหตุผลของการหยุดงานของกรรมกร นิสิต ที่มีรายได้ต่ำ ร้อยละ 52.6 เห็นว่ากรรมกรส่วนใหญ่มีเหตุผล แตกต่างจากนิสิตที่มีรายได้สูง ซึ่งมีเพียง ร้อยละ 4.๖ ทรรศนะต่อนโยบายเศรษฐกิจ นิสิตที่มีรายได้ต่ำ ร้อยละ 5๓.๐ มีความเห็นว่าควรจะได้ใช้ นโยบายสังคมนิยมอย่างอ่อน เปรียบเทียบกับความเห็นของนิสิตที่มีรายได้สูง มีเพียงร้อยละ 33.7 เป็นสิ่งแสดงว่า นิสิตที่มีรายได้สูง มีความเห็นในแบบหัวเก่ากว่า เพราะมีความเกรงกลัวต่อนโยบาย แบบสังคมนิยม ที่จะทำให้ผลประโยชน์ของครอบครัวที่เคยได้รับจะกระทบกระเทือน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ เฉพาะในกลุ่มนิสิตรัฐฯ จะเห็นความแตกต่างไฉฉียงขึ้น กล่าวคือ นิสิตที่มีรายได้สูง มีทัศนคติในแบบหัวเก่า กล่าวคือ มีเพียงร้อยละ 29.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 54.๐ ของนิสิตที่มีรายได้ต่ำภายในคณะเดียวกัน ความเห็นในเรื่องให้รัฐเข้ามาประกอวงวิสาหกิจมากขึ้นเพียงในภายในประเทศ นิสิตที่มีรายได้ต่ำ มีความ เห็นสนับสนุนว่ารัฐควรที่จะเข้ามาประกอวงวิสาหกิจให้มากกว่าในปัจจุบันนี้หากอีก ก็มียร้อยละ 36.8 ส่วน นิสิตที่มีรายได้สูง เห็นด้วยกับเรื่องนี้น้อยกว่านิสิตที่มีรายได้ต่ำเพียงเล็กน้อย คือ ร้อยละ 3.6 ในความเห็น เรื่องเดียวกันนี้ นิสิตที่มีรายได้สูง ยังได้แสดงให้เห็นถึงการไม่นิยมการเปลี่ยนแปลง ต่อการให้ความเห็นว่ สภาพเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้คืออยู่แล้ว คือ มีจำนวนร้อยละ 1๐.2 ในขณะที่นิสิตที่มีรายได้ต่ำ มีเพียงร้อยละ 6.6 เพราะมีความต้องการให้รัฐเข้ามาประกอวงวิสาหกิจเพิ่มขึ้นถึงกล่าวแล้ว

ทรรศนะต่อการมาลงทุนของต่างชาติในเมืองไทย นิสิตที่มีรายได้ต่ำ เห็นว่าไทยได้รับ ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจเพียงเล็กน้อย มีถึงร้อยละ 64.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 51.๐ ของนิสิต ที่มีรายได้สูง นิสิตที่มีรายได้สูงกลับมีความคิดความเห็นว่า น่าจะได้ประโยชน์มาก ถึงร้อยละ 3๐.๐ ในขณะที่นิสิตที่มีรายได้ต่ำ มีเพียงร้อยละ 26.3 ผลของการวิเคราะห์นั้นแสดงว่า มีความแตกต่างระหว่าง ทัศนคติของนิสิตที่มีรายได้ต่ำ กับนิสิตที่มีรายได้สูง ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว อาจจะสรุปได้ว่า นิสิตที่มีรายได้สูง จะมีความคิดความเห็นไปในแบบของพวกหัวเก่ามากกว่านิสิตที่มีรายได้ต่ำ

ปัจจัยทางงานจิตวิทยาสังคม

คณะที่ศึกษา นิสิตที่ศึกษาอยู่ในคณะรัฐศาสตร์ และนิสิตที่ศึกษาอยู่ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ ต่างก็มีกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) แตกต่างกันไป ตามสาขาวิชา และบรรยากาศของสถานที่ศึกษา ซึ่งหมายถึงค่านิยมในสิ่งต่างๆ จากการศึกษาค้นคว้าที่ออกการเมือง พบว่า นิสิตคณะรัฐศาสตร์ มีหัวรุนแรงกว่าหน้า กว่านิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ นิสิตรัฐฯ มีความเห็นต่อวิถีการเมืองของไทยในอนาคต จะเป็นประชาธิปไตยแบบลุ่มลุกลุกกลาน ร้อยละ 52.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 46.7 ของนิสิตวิศวะฯ ทรรศนะเกี่ยวกับปัญหาสำคัญของประเทศ ส่วนใหญ่นิสิตรัฐฯ มีความเห็นแตกต่างกับนิสิตวิศวะฯ เช่น ประเด็นการมีพรรคการเมืองมากเกินไป นิสิตรัฐฯ เห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ ร้อยละ 39.8 สำคัญอย่างยิ่ง ร้อยละ 21.9 นอกจากนี้ ทรรศนะเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้คนไทยกลายเป็นผู้ก่อการร้าย นิสิตส่วนใหญ่ เห็นว่าเกิดจากการถูกกดขี่รังแกจากข้าราชการ นิสิตรัฐฯ เห็นว่าเป็นสาเหตุที่มีความสำคัญมาก ร้อยละ 83.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 80.6 ของนิสิตวิศวะฯ หรือในสาเหตุที่เกิดเพราะความยากจนของประชาชน นิสิตรัฐฯ เห็นว่ามีความสำคัญมาก ร้อยละ 51.6 ในขณะที่นิสิตวิศวะฯ มีเพียงร้อยละ 38.1 เป็นต้น

ทัศนคติต่อปัญหาสังคมเศรษฐกิจ พบว่าในปัญหาชาวนา อาจจะกล่าวได้ว่า นิสิตวิศวะฯ กลับมีความเห็นรุนแรง หัวก้าวหน้ากว่านิสิตรัฐฯ ที่มองปัญหาต่างๆ หนักไปแต่ในด้านการเมือง เช่น ประเด็นคำถามที่ว่าชาวนาเดือดร้อนจริงๆ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น นิสิตวิศวะฯ มีการคัดค้านอย่างรุนแรง คือ ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 56.2 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 20.9 เปรียบเทียบกับนิสิตรัฐฯ มีผู้ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 51.6 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 15.0 ในปัญหากรรมกร นิสิตวิศวะฯ มีทรรศนะเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้กรรมกรหยุดงานว่า สาเหตุเกิดจากค่าแรงงานไม่สมดุลกับค่าครองชีพ มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 คือ ร้อยละ 64.8 เปรียบเทียบกับนิสิตรัฐฯ ที่มีเพียงร้อยละ 56.9 ส่วนทรรศนะเกี่ยวกับรัฐควรจะเข้ามาประกอบวิสาหกิจ นิสิตวิศวะฯ เห็นว่า รัฐควรจะเข้ามาประกอบวิสาหกิจอีกมากจากเดิม ร้อยละ 41.9 เปรียบเทียบกับนิสิตรัฐฯ มีความเห็นเพียงร้อยละ 32.2 นอกจากนี้ทรรศนะต่อการมาลงทุนของต่างชาติ นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าไทยจะไต่ระดับประโยชน์ในทางเศรษฐกิจเพียงเล็กน้อย ซึ่งนิสิตวิศวะฯ ให้ความเห็นสนับสนุนข้อนี้แตกต่างจากนิสิตรัฐฯ เพียงเล็กน้อย กล่าวคือ ร้อยละ 58.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 54.8 ของนิสิตคณะรัฐศาสตร์

พรรคชนะต่อการเปิดโอกาสให้ประเทศต่างๆ มาลงทุนประเภทอุตสาหกรรม นิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรที่จะเปิดโอกาสให้ทุกประเทศเท่าเทียมกัน ซึ่งนิสิตวิศวกรรมมีจำนวนร้อยละ 53.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 46.2 ของนิสิตรัฐา ปัญหาเศรษฐกิจระหว่างญี่ปุ่นกับไทยนั้น นิสิตส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า ญี่ปุ่นได้พากันมาลงทุนในเมืองไทยมากเกินไป เป็นความเห็นของนิสิตวิศวกรรม ร้อยละ 69.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 65.6 ของนิสิตรัฐา นิสิตวิศวกรรม เห็นว่าไม่ควรจะส่งเสริมให้ญี่ปุ่นมาลงทุนเพิ่มขึ้น โดยคัดค้านรุนแรงกว่านิสิตรัฐา กล่าวคือ นิสิตวิศวกรรมมีร้อยละ 52.4 ที่เห็นด้วย ร้อยละ 34.3 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เปรียบเทียบกับนิสิตรัฐา ที่เห็นด้วย ร้อยละ 49.5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 30.1 แล้ว แสดงว่า นิสิตวิศวกรรม มีความเห็นรุนแรงกว่าหน้านิสิตรัฐา ในหลายเรื่องตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว

ผลของการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่าคณะที่ศึกษามีอิทธิพลต่อทัศนคติของนิสิต ซึ่งอาจจะสรุปได้ว่าทัศนคติต่อการเมือง นิสิตรัฐา มีความเห็นรุนแรงกว่าหน้านิสิตวิศวกรรม ส่วนทัศนคติต่อปัญหาสังคมเศรษฐกิจ นิสิตวิศวกรรมมีความเห็นในแบบหัวก้าวหน้า รุนแรงกว่านิสิตรัฐา

สภาพผู้นำของนิสิต ในการศึกษาเรื่องของกลุ่ม โดยเฉพาะเมื่อได้แบ่งออกเป็นกลุ่ม นิสิตผู้นำและนิสิตธรรมดา ค่ายการโฆษณาภาพในการเข้าเป็นสมาชิกและการเข้าร่วมในชมรมต่างๆภายในมหาวิทยาลัย เป็นเรื่องมีอในการจัดแจงแล้ว พบว่า นิสิตทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างกันในทัศนคติต่อปัญหาต่างๆ โดยทั่วไปแล้วอาจจะกล่าวได้ว่า นิสิตผู้นำจะมีทัศนคติในแบบเป็นพวกที่มีความถือการหน้ามีทัศนคติที่รุนแรง ส่วนนิสิตธรรมดา มีทัศนคติในแบบพวกหัวเก่า ต้องการรักษาสถานภาพเดิมไว้โดยไม่นิยมการเปลี่ยนแปลง จากการศึกษาทัศนคติต่อการเมือง เช่น การสนับสนุนพรรคการเมือง ในคราวที่มีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 นิสิตส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนพรรคพลังใหม่มากกว่าพรรคอื่น ปรากฏว่า นิสิตรัฐา ชาย ในกลุ่มนิสิตผู้นำ ให้การสนับสนุนร้อยละ 34.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 19.7 ของกลุ่มนิสิตธรรมดา หรือในกลุ่มนิสิตหญิง นิสิตผู้นำจะสนับสนุนร้อยละ 61.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 46.1 ของนิสิตธรรมดา นิสิตวิศวกรรม ก็มีความแตกต่าง นิสิตผู้นำสนับสนุนร้อยละ 41.4 นิสิตธรรมดาสนับสนุน ร้อยละ 38.3 นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างไปประเด็นต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ พรรคชนะเกี่ยวกับการมีรัฐาแก่พลหรืออเมริกาในประเทศไทย นิสิตต่างพากันเห็นว่าทหารอเมริกันเข้ามาทำความเสียหายต่อชนบทรอบนิยมประเพณีไทยมาก ซึ่งปรากฏว่า นิสิตผู้นำของคณะรัฐา นิสิตชาย เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 55.3 นิสิตธรรมดา ร้อยละ 35.7 ส่วนนิสิตหญิง ในกลุ่มนิสิตผู้นำ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 40.0 ในกลุ่มนิสิตธรรมดา เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 37.5 ความแตกต่างในความเห็นระหว่างนิสิตผู้นำและนิสิตธรรมดา ดังปรากฏให้เห็นจากการศึกษาทัศนคติต่อปัญหาสังคมเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่ของ

นิสิตธรรมดา จะมีทัศนคติในแบบพวกหัวเก่ากว่านิสิตผู้นำ เช่น ในปัญหาชาวนา ในประเด็นความเห็น
ที่มีต่อการเดินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิของชาวนา นิสิตรัฐฯ ชาย กลุ่มนิสิตผู้นำ เห็นด้วย ร้อยละ
68.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 42.8 ของกลุ่มนิสิตธรรมดา เป็นต้น

ผลของการวิเคราะห์ ทัศนคติการใช้สถานภาพผู้นำนิสิต เป็นตัวแปรในการควบคุมศึกษาทัศนคติ
ต่อการเมือง ปัญหาสังคมเศรษฐกิจ อาจสรุปได้ว่า มีอิทธิพลต่อความแตกต่างทัศนคติของนิสิต พบว่า
กลุ่มนิสิตผู้นำ จะมีทัศนคติในแบบเป็นพวกหัวก้าวหน้ารุนแรงกว่านิสิตธรรมดา ซึ่งมีทัศนคติแบบพวกหัวเก่า

ความสอดคล้องของทัศนคติ ในการศึกษาหาความสอดคล้องและไม่สอดคล้องของทัศนคติต่อการเมือง
ศาสนา สังคม และเศรษฐกิจ ของกลุ่ม Extremist ซึ่งมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม Extremist ระดับสูง
มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 12 - 14 คะแนน ซึ่งมีอยู่จำนวน 6 ราย และกลุ่ม Extremist ระดับต่ำ ซึ่งมี
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4 - 6 คะแนน ซึ่งมีอยู่จำนวน 9 รายนั้น พบว่าลักษณะของกลุ่ม Extremist
ระดับสูง ส่วนใหญ่ประกอบคือนิสิตรัฐศาสตร์ มาจากครอบครัวไทย เป็นนิสิตเพศชายทั้งหมด โลกทรรศน์
ของนิสิตกลุ่มนี้ มีความพอใจต่อสภาพการเมือง ทั้งในเรื่องความเหมาะสมของรัฐธรรมนูญฉบับ
ปัจจุบันและการเลือกตั้ง มีความเห็นคัดค้านต่อพฤติกรรมของพระสงฆ์ในการเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง
ส่วนทัศนคติต่อปัญหาสังคมเศรษฐกิจ ทั้งหมดของกลุ่มมีทัศนคติสอดคล้องในลักษณะของความพอใจต่อคำตอบ
ที่ให้เหมือนกันทั้งหมด

ลักษณะของกลุ่ม Extremist ระดับต่ำ มีลักษณะที่แตกต่างไปจากกลุ่ม Extremist ระดับสูง
ในแง่ที่ว่า กลุ่มนี้สมาชิกส่วนใหญ่ ประกอบคือนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ ที่มาจากครอบครัวจีน เป็นนิสิตชาย
มีนิสิตหญิงรวมกลุ่มอยู่ด้วยเพียง 1 ราย โลกทรรศน์ของนิสิตกลุ่มนี้ ให้คำตอบในลักษณะการแสดงออกถึง
ความไม่พอใจต่อประเด็นต่างๆ ที่ยกขึ้นตาม ความสอดคล้องของทัศนคติส่วนใหญ่เป็นไปในทางลบ ทั้งใน
เรื่องทัศนคติต่อการเมืองและศาสนา แต่ทัศนคติต่อปัญหาสังคม, เศรษฐกิจ ทั้งสองกลุ่ม ก็ระดับสูงและ
ระดับต่ำ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ในความสอดคล้องของทัศนคติในทางบวก คือ มีความพอใจในคำตอบ
ที่ให้ไปในแนวเดียวกัน

สรุปผลการวิจัย ผลของการวิจัยตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจสรุปได้ว่า

(1) เป็นไปตามสมมุติฐาน พบความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่อการเมือง ปัญหาสังคม
เศรษฐกิจ ระหว่างนิสิตคณะรัฐศาสตร์ และ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลของการวิเคราะห์ พบว่า เพศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่าง กล่าวคือ นิสิตรัฐศาสตร์ ประกอบด้วยนิสิตชายและนิสิตหญิง มีจำนวนแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ส่วนนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ เป็นนิสิตชายทั้งหมด ไม่มีนิสิตหญิง จากการวิเคราะห์ พบว่านิสิตชายส่วนใหญ่มีทัศนคติในแบบของพวกที่มีหัวก้าวหน้ารุนแรงมากกว่านิสิตหญิง ซึ่งมีทัศนคติในแบบของพวกหัวเก่า ความเห็นของนิสิตรัฐศาสตร์ จึงมีแนวโน้มในแบบของพวกหัวเก่ามากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ จะเห็นได้จากทัศนคติต่อการเมือง ในประเด็นเกี่ยวกับการมีฐานทัพของสหรัฐในประเทศไทย นิสิตวิศวกรรมศาสตร์ มีความเห็นรุนแรงในอันที่จะให้มีการถอนฐานทัพอเมริกันออกไปทั้งหมดมากกว่า ความเห็นของนิสิตรัฐศาสตร์ หรือทัศนคติต่อปัญหาสังคมเศรษฐกิจ ประเด็นเกี่ยวกับการเดินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิต่างๆของชาวนา ปรากฏว่านิสิตรัฐศาสตร์ ไม่เห็นควยต่อการแสดงออกของชาวนา มีจำนวนสูงกว่าความเห็นของนิสิตวิศวกรรมศาสตร์

พบว่า ภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัว ซึ่งได้แบ่งออกเป็น ไทย-จีน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างนิสิตทั้งสองคณะ กล่าวคือ นิสิตรัฐศาสตร์ เป็นกลุ่มนิสิตที่มาจากครอบครัวไทยมากกว่าจีน ส่วนนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ เป็นกลุ่มนิสิตที่มาจากครอบครัวจีนมากกว่าไทย การวิเคราะห์ พบว่า นิสิตที่มาจากครอบครัวจีน มีความเห็นเป็นแบบพวกที่มีหัวก้าวหน้ารุนแรง จะเห็นได้จากทัศนคติต่อการเมือง ในประเด็นเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์กับจีนแดง ปรากฏว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่าควรจะต้องมีความสัมพันธ์กับจีนแดง โดยทันที มีจำนวนสูงกว่าความเห็นของนิสิตรัฐศาสตร์ ในด้านปัญหาสังคมเศรษฐกิจ เป็นที่มรยกันทั่วไปว่า จีนกับญี่ปุ่นมีการแข่งขันกันการค้าอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่ของจีนจึงไม่ชอบญี่ปุ่น อิทธิพลของภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัว แสดงออกให้เห็นในประเด็นเกี่ยวกับการต่อต้านสูงกว่าความเห็นของนิสิตรัฐศาสตร์

(2) เมื่อได้นำตัวแปรมาเป็นตัวควบคุม ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ปัจจัยสถานภาพการเป็นนิสิตผู้นำ จากการไหลลัดแกตักการเข้าร่วมชมรมต่างๆของคณะและมหาวิทยาลัย เป็นเครื่องมือในการจัดกลุ่ม นิสิตที่ได้เข้าร่วมชมรมต่างๆ เป็นผู้ที่มีความสนใจต่อกิจกรรมและบทบาทของนิสิต จัดเป็นกลุ่มนิสิตผู้นำ นิสิตที่ไม่ได้เข้าร่วมชมรมใดๆ จัดเป็นกลุ่มนิสิตธรรมดา นิสิตรัฐศาสตร์ เป็นกลุ่มที่มีนิสิตผู้นำมากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ เมื่อได้ใช้ สถานภาพการเป็นนิสิตผู้นำ มาเป็นตัวแปรในการควบคุมแล้ว พบว่า ลักษณะทั่วไปของนิสิตรัฐศาสตร์ ที่เคยมีทัศนคติในแบบเป็นพวกหัวเก่าหายไป พบว่าทัศนคติต่อการเมืองหลายประเด็น นิสิตรัฐศาสตร์ ในกลุ่มนิสิตผู้นำ มีความคิดเห็นในแบบหัวก้าวหน้ารุนแรงกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ เช่น ประเด็นเกี่ยวกับผู้แทนราษฎรชายตัว นิสิตผู้นำ ไม่ว่านิสิตชายหรือนิสิตหญิงของคณะรัฐศาสตร์ มีความเห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศรุนแรงสูงกว่าความเห็นของนิสิตวิศวกรรมศาสตร์

ผลของการวิเคราะห์ พบว่า เพศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่าง กล่าวคือ นิสิตรัฐศาสตร์ ประกอบด้วยนิสิตชายและนิสิตหญิง มีจำนวนแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ส่วนนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ เป็นนิสิตชายทั้งหมด ไม่มีนิสิตหญิง จากการวิเคราะห์ พบว่านิสิตชายส่วนใหญ่มีทัศนคติในแบบของพวกที่มีหัวก้าวหน้ารุนแรงมากกว่านิสิตหญิง ซึ่งมีทัศนคติในแบบของพวกหัวเก่า ความเห็นของนิสิตรัฐศาสตร์ จึงมีแนวโน้มในแบบของพวกหัวเก่ามากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ จะเห็นได้จากทัศนคติต่อการเมือง ในประเด็นเกี่ยวกับการมีฐานทัพของสหรัฐในไประเทศไทย นิสิตวิศวกรรมศาสตร์ มีความเห็นรุนแรงในอันที่จะให้มีการถอนฐานทัพอเมริกันออกไปทันทีมากกว่า ความเห็นของนิสิตรัฐศาสตร์ หรือทัศนคติต่อปัญหาสังคมเศรษฐกิจ ประเด็นเกี่ยวกับการเดินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิต่างๆของชาวนา ปรากฏว่านิสิตรัฐศาสตร์ ไม่เห็นควยต่อการแสดงออกของชาวนา มีจำนวนสูงกว่าความเห็นของนิสิตวิศวกรรมศาสตร์

พบว่า ภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัว ซึ่งได้แบ่งออกเป็น ไทย-จีน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างนิสิตทั้งสองคณะ กล่าวคือ นิสิตรัฐศาสตร์ เป็นกลุ่มนิสิตที่มาจากครอบครัวไทยมากกว่าจีน ส่วนนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ เป็นกลุ่มนิสิตที่มาจากครอบครัวจีนมากกว่าไทย การวิเคราะห์ พบว่า นิสิตที่มาจากครอบครัวจีน มีความเห็นเป็นแบบพวกที่มีหัวก้าวหน้ารุนแรง จะเห็นได้จากทัศนคติต่อการเมือง ในประเด็นเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์กับจีนแดง ปรากฏว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่าควรจะต้องริบมีความสัมพันธ์กับจีนแดง โดยทันที มีจำนวนสูงกว่าความเห็นของนิสิตรัฐศาสตร์ ในด้านปัญหาสังคมเศรษฐกิจ เป็นที่มรยกันทั่วไปว่า จีนกับญี่ปุ่นมีการแข่งขันกันการค้าอยู่ในประเทศ ส่วนใหญ่ของจีนจึงไม่ชอบญี่ปุ่น อิทธิพลของภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัว แสดงออกให้เห็นในประเด็นเกี่ยวกับการต่อต้านสูงกว่าความเห็นของนิสิตรัฐศาสตร์

(2) เมื่อได้นำตัวแปรมาเป็นตัวควบคุม ทดสอบความแตกต่าง พบว่า ปัจจัยสถานภาพการเป็นนิสิตผู้นำ จากการไร้หลักเกณฑ์การเข้าร่วมชมรมต่างๆของคณะและมหาวิทยาลัย เป็นเครื่องมือในการจัดกลุ่ม นิสิตที่ได้เข้าร่วมชมรมต่างๆ เป็นผู้ที่มีความสนใจกิจกรรมและบทบาทของนิสิต จัดเป็นกลุ่มนิสิตผู้นำ นิสิตที่ไม่ได้เข้าร่วมชมรมใดๆ จัดเป็นกลุ่มนิสิตธรรมดา นิสิตรัฐศาสตร์ เป็นกลุ่มที่มีนิสิตผู้นำมากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ เมื่อได้ใช้ สถานภาพการเป็นนิสิตผู้นำ มาเป็นตัวแปรในการควบคุมแล้วพบว่า ลักษณะทั่วไปของนิสิตรัฐศาสตร์ ที่เคยมีทัศนคติในแบบเป็นพวกหัวเก่าหายไป พบว่าทัศนคติต่อการเมืองหลายประเด็น นิสิตรัฐศาสตร์ ในกลุ่มนิสิตผู้นำ มีความคิดเห็นในแบบหัวก้าวหน้ารุนแรงกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ เช่น ประเด็นเกี่ยวกับผู้แทนราษฎรชายตัว นิสิตผู้นำ ไม่ว่านิสิตชายหรือนิสิตหญิง ของคณะรัฐศาสตร์ มีความเห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศรุนแรงสูงกว่าความเห็นของนิสิตวิศวกรรมศาสตร์

หรือ ทักษะที่คอยปัญหาสังคมเศรษฐกิจ พบว่า นิสิตผู้นำของนิสิตรัฐศาสตร์ มีความพอใจที่จะเห็นชาวนา
ได้เกินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิมากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์

อนึ่ง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความแตกต่างของ
ทัศนคติ โดยทั่วไปแล้วพบว่า รายได้ของครอบครัวนิสิตรัฐศาสตร์จะจนกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ จาก
การวิเคราะห์ พบว่า นิสิตที่มาจากครอบครัวมีรายได้น้อย มีทัศนคติเป็นพวกที่มีหัวก้าวหน้ารุนแรงมากกว่า
นิสิตที่มาจากครอบครัวมีรายได้สูง เมื่อได้ใช้ รายได้ของครอบครัว มาเป็นตัวแปรทดสอบ ปรากฏว่า
ลักษณะทั่วไปของนิสิตรัฐศาสตร์ ที่เคยมีทัศนคติในแบบเป็นพวกหัวเก่าหายไป เช่น ประเด็นทรงสนะต่อ
การใช้นโยบายเศรษฐกิจ นิสิตรัฐศาสตร์ กลุ่มที่มาจากครอบครัวมีรายได้น้อย เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นรุนแรง
มากที่สุด ที่สนับสนุนให้มีการใช้นโยบายแบบสังคมนิยมอย่างอ่อน ส่วนนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ ที่เคยมีความ
คิดเห็นในแบบพวกหัวก้าวหน้า ปรากฏว่าเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติกับนิสิตรัฐศาสตร์ จะมีความเห็นในทาง
สนับสนุนน้อยกว่า

(3) ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน จากความเชื่อที่ว่านิสิตรัฐศาสตร์ จะมีทัศนคติในแบบพวกหัวก้าวหน้า
และนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ จะมีทัศนคติในแบบอนุรักษนิยม จากการทดสอบด้วยการหาความสอดคล้องและ
ไม่สอดคล้องของทัศนคติต่อการเมือง ศาสนา สังคม เศรษฐกิจ ของกลุ่มExtremist ซึ่งมีอยู่ 2 กลุ่ม
คือ กลุ่มExtremist ระดับสูง มีคะแนนดัชนีระหว่าง 12-14 คะแนน และกลุ่มExtremist ระดับต่ำ
ซึ่งมีคะแนนดัชนี ระหว่าง 4-6 คะแนน พบว่าลักษณะของกลุ่มExtremist ระดับสูง ส่วนใหญ่เป็น
นิสิตรัฐศาสตร์ มาจากครอบครัวไทย เป็นนิสิตเพศชายทั้งหมด มีทัศนคติในแบบอนุรักษนิยม คือ มีความ
พอใจต่อสภาพการทางการเมือง ทั้งในเรื่องความเหมาะสมของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและการเลือกตั้ง
มีความไม่พอใจต่อพฤติกรรมของพระสงฆ์ในการเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ส่วนทัศนคติต่อปัญหา
สังคมเศรษฐกิจ แสดงออกถึงความเป็นพวกหัวเก่ามากกว่านิสิตวิศวกรรมศาสตร์ เช่น ไม่พอใจในกรณี
ที่ชาวนาพากันเกินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิต่างๆ หรือเรื่องที่รัฐบาลจะจัดให้มีการปฏิรูปที่ดิน ส่วนกลุ่ม
Extremist ระดับต่ำ สมาชิกส่วนใหญ่ประกอบด้วยนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ ที่มาจากครอบครัวจีน มีความ
สอดคล้องของทัศนคติไปในทางลบ ค่าคอบส่วนใหญ่พบว่า แสดงออกถึงการเป็นกลุ่มที่มีความคิดในแบบ
ที่มีหัวก้าวหน้า ส่วนใหญ่ไม่พอใจถึงเรื่องการเมืองและศาสนาที่เป็นอยู่ เช่น ไม่เห็นด้วยต่อความเหมาะสม
ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ไม่เชื่อว่าผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและจะซื่อสัตย์

มีความพอใจที่จะเห็นพระสงฆ์ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง ส่วนทัศนคติต่อปัญหาสังคม เศรษฐกิจแม้จะมีความสอดคล้อง ก็เป็นไปได้ในแนวเดียวกัน ที่แสดงออกถึงความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากกฎเกณฑ์เดิมของสังคมเศรษฐกิจ คือ มีความพอใจในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิของชาวนาพอใจให้เห็นกรรมกรประท้วงในเรื่องค่าแรงงาน และต้องการเปิดโอกาสให้ต่างชาติได้เข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้นในเมืองไทย

ข้อเสนอแนะ

(1) ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และทัศนคติในด้านอื่นๆ ของนิสิตในคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ทำในขอบเขตจำกัด จำนวนนิสิตที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย ระยะเวลาจำกัด ศึกษาเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2517 ซึ่งเป็นช่วงเวลาทัศนคติที่มีปัญหาต่างๆ แยกต่างไปจากเหตุการณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันมาก นับตั้งแต่เรื่องความล้มเหลวในการทำสงครามในอินโดจีนของสหรัฐอเมริกา การมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนแดง การถอนฐานทัพของสหรัฐอเมริกา บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายหลังการเลือกตั้ง บทบาทของรัฐบาลสหพรรค การเรียกร้องและความเคลื่อนไหวของนิสิตทุกระดับ มหาวิทยาลัยบางกลุ่มให้มีการถอนตัวออกจากศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา เหตุการณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ภายหลังที่ได้ทำการวิจัย ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตในคณะต่างๆ

(2) ในการศึกษาทัศนคติต่อการเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ ควรจะได้ศึกษามุมมองของนิสิต นักศึกษา นักการเมือง ภายหลังการมีความสัมพันธ์ทางการทูตและการค้ากับจีนแดง การช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาภายหลังจากการถอนฐานทัพออกจากประเทศไทย ฯลฯ เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง ไปในทางต่อต้าน หรือ ให้ความสนับสนุน อย่างไร

(3) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้สร้างแบบคำถาม เพื่อใช้คำนวณวัดค่าทัศนคติ ตามตัวแปรต่างๆ โดยเฉพาะ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรจะได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวัดค่าทัศนคติ เพื่อจะได้ผลของการวิจัยออกไปในอีกลักษณะหนึ่งของการวิจัยด้วย